

Prefektusválság

Több román lap is vezércikkben foglalkozott csütörtökön a székely többségű megyék prefektusválságával. Az ellenzékhez közel álló újságok az RMDSZ magatartása mellett a kormány döntését is bírálják.

A legnagyobb példányszámú napilap, az Evenimentul Zilei főszerkesztője, Ion Cristoiu vezércikkében jogosan nevezi a román prefektusok kinevezését a döntően magyar lakosságú két megyébe, és ugyancsak a demokrácia kereteibe tartozó természetes reagálásnak tartja az RMDSZ tiltakozását. Véleménye szerint azonban az RMDSZ hibát követ el, amikor a kérdésnek nemzetközi színezetet próbál adni azzal a váddal, hogy a kinevezések etnikai tisztogatást jelentenek. – Ez olyan eltévelyedés – fejti ki Cristoiu – amit semmi sem indokolhat.

– Az RMDSZ által választott harci eszköz így bumerángxént hat. A túlzás olyan mértékű, hogy érinti az RMDSZ helyes állásfoglalásait is a romániai magyarság helyzetét illetően. Ezeknek az eltúlzott állításoknak a fényében az RMDSZ többi állásfoglalása is túlzottnak tűnik mind a románok, mind a külföldiek számára – írja a lap.

Az élesen ellenzéki Romania Libera vezércikkében Eugen Serbanescu egyfelől megállapítja, hogy az RMDSZ mérsékelteket tartott vezetősége csatlakozott Tökés László megfontolatlan nyilatkozataihoz az etnikai tisztogatást illetően, megjegyezve, hogy a lap elutasítja ezt a megfogalmazást.

– A demokráciát a jelenlegi kormány részéről érő sérelmekről az etnikai tisztogatásig hosszú az út. Aki ezen a téren összehasonlítja Romániát a volt Jugoszláviával, vagy nem tudja, mit beszél, vagy rosszhiszemű. Másfelől a kormány eljárása ismét mutatja politikai hozzá nem értését és merevségét – írja Serbanescu.

– Mivel ismerte a helyszíni állapotokat, a kormánynak fel kellett volna

adnia legalább ezúttal a struccpolitikát, és az RMDSZ-szel kellett volna konzultálnia olyan személyiségek kinevezéséről, akik feddhetetlenek.

– A kormány joga a kinevezés, de találhatott volna elfogadható személyt is. Annak, hogy nem így járt el, súlyos magyarázata lehet: esetleg szándékosan döntött így, hogy elterelje a román és magyar tömegek figyelmét a tavasszal rájuk váró újabb gazdasági megpróbáltatásokról – írja Serbanescu.

A magát pártatlannak nevező, de a kormány iránt megértő Adevarul „Bizalmi válság” című vezércikkében arról ír, hogy a mai Romániában senki semmiben és senkiben nem bízik. Sergiu Andon a bizalomhiány megnyilvánulásának nevezi, hogy tavaly román prefektusokat neveztek ki a két magyar többségű megye élére, ahelyett hogy toleráns módon jártak volna el.

A Stolojan-kormány békítő lépése szokatlanul nagy volt az egy-egy magyar és román társprefektus kinevezésével, hiszen a gyanakvós elosztása végett az alkotmányt is figyelmen kívül hagyta. A magyarság vezetői azonban semmi olyasmit nem tettek cserébe, ami növelte volna a bizalmat. A szerző azzal vádolja őket, hogy makacsul a bírálatot részesítették előnyben. Állandóan megkülönböztető kedvezményeket követeltek, az országot lekicsinylő vagy kétértelmű nyilatkozatokat tettek, egészen az etnikai tisztogatás vádjáig.

Az ellenzéki Tineretul Liber is abból indul ki, hogy a kormány joga kinevezni a prefektusokat, de az általa választott megoldás felveti a kérdést, hogy szándékosan akart-e erődemonstrációt? Ha igen, ez teljesen felesleges. A kormány tekintélye bölcsességet, az események előre látását is jelenti, azt is, hogy megelőzze a kellemetlen és előre nem látható következményekkel járó botrányokat – írja a lap.

■ A tervek szerint a NATO gépei ellenőriznék a boszniai légtérrel azzal, hogy lelőhetik a tilalmat megsértőket – a gyakorlatban a jugoszláv légierő gépeit. Miután azonban a szerbek eddig is ritkán repültek, s a polgárháború a földön folyik, a döntésnek elsősorban jelképes, lélektani jelentősége van. A határozatra a BT 15 tagjából 14 szavazott, Kína tartózkodott. Oroszország a múlt héten, a belpolitikai fejleményekre hivatkozva kért egyhetes haladékot az ügyben.

A határozat összesen kétheti türelmi, illetve felkészülési szakasz után lép életbe. Az amerikai kormány szerdán közölte, hogy újabb, a Szerbia elleni rendszabályokat szigorító határozatról tárgyal nyugati szövetségeseivel s azt rövidesen előterjesztik az ENSZ-ben. Washingtoni hír szerint a gazdasági embargó további szigorítását, Szerbia külföldi követeléseinek, szállítóeszközök lefoglalását és a Belgráddhoz fűződő diplomáciai kapcsolatok korlátozását javasolja majd. A cél, hogy Szerbiát rákényszerítsék a boszniai béketerv elfogadására. A tervet

Légtérzárlat Bosznia felett

Összeomlott a tűzszünet – heves harcok Srebrenicánál

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa szerda este elfogadta a határozatot arról, hogy katonai erővel kényszerítsék ki a boszniai légtér zárlatát. A döntés lehetővé teszi, hogy az ENSZ tagállamok fegyveresen is érvényt szerezzenek a repülési tilalomról még októberben hozott, azóta ismételtlen megszegett BT-határozatnak.

a boszniai szerbek és a horvátok már aláírták.

Összeomlott a boszniai tűzszünet Srebrenica körzetében csütörtökre virradó éjszaka – jelentette a dpa német hírgyűnkötség. A sarajevói rádió szerint a szerbek heves támadást indítottak a térségben; az összecsapásokban 25 muzulmán és 15 szerb katona vesztette életét. A dpa szerint véres közelharcot vívtak egymással a szemben álló felek, és eközben szerb csapatok több alkalommal is átlóttek Boszniába a szomszédos kis Jugoszláviában felállított tüzérségi állásaikból. A muzulmán haderő három szerb páncélost megsemmisített.

A boszniai rádió szerint „sajátos helyzet” alakult ki az észak-boszniai Gradacac térségében, ugyanis – amint a sarajevói rádió beszámolt róla – a muzulmánok a heves harcok ellenére is fogolycseréről tárgyalnak a szerbekkel. Ezzel együtt a sarajevói rádió azt is közölte, hogy muzulmán részről nem engedélyezik a muzulmán lakosság Srebrenicából történő evakuálását, mert az akció „a körzet etnikai megtisztítására szolgál”. A határozatot azt követően hozta meg a srebrenicai helyi muzulmán közigazgatás és a köztársasági fegyveres erők törzskara, hogy az ENSZ előzetesen már leállította az akciót. Kiderült ugyan-

is, hogy szerdán hatan meghaltak, amikor fel akartak jutni a konvojra, illetve útközben agyonnyomták őket.

A muzulmán hatóságok azt kérik a boszniai ENSZ-erőktől, s személy szerint Morillon tábornoktól, hogy sürgősen hozzanak létre légihidat Tuzla és Srebrenica között a sebesültek és súlyos betegek kimentésére. Ezek számát több százra becsülik. Emellett kérik, hogy Srebrenicába vigyenek élelmet, takarót, ruhát, sátrakat.

Nem hivatalos értesülések szerint a muzulmán fél a megállapodások megszegésével vádolta Morillon tábornokot: az egyezmény állítólag kizárólag a betegek és sebesültek elszállítását célozta, nem a muzulmán lakosság evakuálását. A két Srebrenicából érkezett konvojjal mitegy ötezer muzulmán szállítottak Tuzlába, ez már jelentősen megbotolja a lakossági összetételt, s Tuzla-ban sem tudnak hirtelen megoldást találni a menekültek elhelyezésére.

■ Ausztria – Magyarország

A kapcsolatok sosem voltak ilyen jók

(Folytatás az 1. oldalról)

kapcsolatok minden kérdését, köztük a napokban tető alá hozott agrármegállapodást, a közúti tranzitengedélyeket és a magyarok ausztriai munkavállalását. Szóba került a tárgyalásokon a határ menti megyék és az osztrák tartományok együttműködése, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy a határok ne elválasszanak, hanem összekössenek. Thomas Klestil úgy ítélte meg, hogy a két ország kapcsolatai soha nem voltak olyan jók, mint most, hozzáfűzte azonban: a szálakat még szorosabbra lehetne fűzni.

A megtárgyalt nemzetközi kérdésekről szólva Göncz Árpád hangsúlyozta: hazánk érdeke, hogy Ausztria csatlakozzon az Európai Közösséghez, mert így Magyarország szomszédja EK-tagország lesz, és ez segíti Magyarország útját is. Thomas Klestil Ausztria teljes jogú EK-tagságának elérését az

osztrák politika prioritásának nevezte, amely azonban nem szoríthatja háttérbe a szomszédokkal, Közép-Európával szembeni osztrák kötelezettségek teljesítését.

A Közép-Európai Kezdeményezést a magyar államfő a politikai stabilizáció és érdekközvetítés fontos eszközének nevezte, amelynek szerepe van a gazdasági együttműködés erősödésében is. Mindkét elnök bizakodó volt atekintetben, hogy a korrupciós botrány által megrázott Olaszország sem válik ki a KEK-ből.

A Biztonsági Tanács szerdai, a délszláv válsággal kapcsolatos határozatát az államfők fontos előrelépésnek tekintik – hangzott el a sajtókonferencián –, úgy vélik azonban, hogy a hosszú távú megoldás csak a kisebbségi kérdés rendezésével érhető el.

A kisebbségi, az etnikai konfliktusok napjainkban ko-

moly fenyegetést jelentenek – állapította meg Ausztria államfője. A megoldáshoz Ausztrai és Magyarország nagyban hozzájárulhat, ha együttműködik a kisebbségekkel kapcsolatban tanúsítandó magatartás kódexének kidolgozásában.

Oroszországban – az osztrák és a magyar államfő megítélése szerint – tovább kellene vinni a politikai demokrácia és a gazdaság reformfolyamatait. A szabadon választott elnök személye bizonyos reményt ad arra, hogy ez így is történik. Göncz Árpád hozzáfűzte, hogy ő személy szerint bizik ebben. Ausztria egy környezetvédelmi Marshall-terv kidolgozását szorgalmazza – hangzott el a sajtókonferencián. Göncz Árpád az ötletet üdvözölte, mert megítélése szerint a régió többi országához hasonlóan környezeti gondokkal küzdő Magyarország számára előnyös lehet, ha sikerül olyan finanszírozási

modellt kidolgozni, amelyben – az országok saját erőforrásai mellett – Nyugat-Európa is szerepet vállal a környezet állapotának javításában. Ez az akció példa lehet a térség országainak együttműködésén túlmenően arra is, hogy a közös regionális cselekvésbe egész Európa bekapcsolódhat.

A Magyarország és Szlovákia viszonyának ausztriai megítélését firtató újságróli kérdésre Klestil elnök azt a diplomatikus választ adta, hogy országja jó kapcsolatokra törekszik minden szomszédjával. Göncz Árpád ehhez azt fűzte hozzá, hogy nem kell túlzott jelentőséget tulajdonítani a magyar-szlovák viszony két vitás kérdésének. A bósi erómu ügyét, ha hosszas tárgyalások után is, de rendezni fogja a két ország, hasonlóan a nemzetiségekkel kapcsolatos vitához. Utóbbihoz hozzájárulhat egy mintaszerű kisebbségi törvény megszületése Magyarországon.

Az osztrák elnök – kétnapos hivatalos látogatását befejezve – a délutáni órákban különgéppel visszarepült Bécsbe.

■ A Makói Rendőrkapitányság ugyanis tegnap razzizált, és begyűjtötte az engedély nélküli hazánkban tartózkodó, munkát vállaló, vagy lejárt tartózkodási engedéllyel rendelkező, esetleg útlevél nélküli külföldi, főleg román állampolgárokat. Mindenki tudja, ez nyílt titok, hogy a Romániából jött munkaerő jóval olcsóbb a hazainál, a hagymapucoláshoz pedig főleg ilyenek kellene, akik pár száz forintért, zokszó nélkül, jobbik esetben egy karéj kenyérért meg egy darab szalonáért hajlandók látástól valószínűleg álló „összkomfortot” is vállalva napi tizenórát dolgozni, hisz’ középkelet-európai viszonylatban, valljuk be – ha idehaza nem is érezzük – a forint pillanatnyilag igen nagy úr. Olyannyira, hogy a romániai vendégmunkások vállalják a leggyalázatosabb életkörülményeket, a kiutasítással járó kockázatot és megaláztatást is, hogy maguknak és családjuknak legalább néhány napra könnyebbé tegyék a megélhetést. Az ilyenekből – ismert a környező országok gazdaságpolitikai helyzetét – sajnos egyre több lesz, leleplezésük és kiszűrésük pedig szinte sziszifuszi munkának bizonyul.

Első állomásunk a makói MÁV váróterme. Beáll a busz, az autókban kiugrának a rendőrök és a szegedi munkaügyi központ alkalmazottjai, bevonulunk a füleddt, tömény emberszagot árasztó váróterembe, ahol legalább 20–25 tetten ért ül, alszik, bóbiskol a kényelmetlen fapadokon. Többségük nyilván nem a vonatot várja, hanem az ilyen-olyan munka-lehetőséget, a jószerecsét. Szakadt útításkák, gyűrt, piszkos, bekötött motyók kerülnek elő a pad alól, az emberek első álmukból felébredve, az útlevél- és csomagellenőrzés után kábultan és tanácstalanul, de mégis engedelmesen megindulnak a busz irányába. Többjük útleveléből kiderül, 3–4 hete, hogy átlépték a román-magyar határt, a váróteremben alszanak, és csupán csörgő aprópénz lapul a zsebükben. Ezeknek nincs mentesség. Bekísérik őket a rendőrállomásra.

Következő úticélunk Kis-zombor. A gyanús házat bekerítik a rendőrök, meg a balástyai Közbiztonságért Alapítvány terepszűnő ruhába öltözött, gumibotos „kommandósai”. Itt már több alkalommal eredménnyel járt az ellenőrzés. Most nem volt szeren-

■ Van-e önöknél román feketemunkás?

■ Szimatot fogtak a makói rendőrök

Útilapu 41 külföldinek

A határ felé tartó buszban (Fotó: Nagy László)

csénk. Hosszas zörgetésre, a barátságosan hideg hajnali félhomályban egy felháborodott, szemmel láthatóan most ébredt asszonyt nyitott ajtóit. – Mit akarnak, nincs itt senki, megáll az ember esze – felkiáltással fogadja a rámenős rendőröket és a sajtó toladók

képviselőit. A fényképezőgép láttán még jobban begerjed. A balhét elkerülendő, odébbállunk. Kicsődől a szomszédasszony, az egyik bácsi megjegyzi: „Vannak itt mindenhol” – mármint románok, és a pongyolás asszonyra hivatkozva mutatja is ujjával, milyen irányban és

hol próbálkozzunk. Jól mutogatott, mert a megadott címen őt, álmából felvert, ásitózó román bűjt elő a nyárikonyhából meg az utcai szobából. A ház tulajdonosa csak tanácstalanul vonogatta a vállát.

Időközben a munkaügyi szolgálat is jó munkát végeztek a Polner Kálmán utcában, kilenc külföldi került horogra. Szállásadójukat a rendőrség régi kuncsaftként üdvözölte, aki távozásunkkor még szívélyesen integetett is utánunk. Ha tudná, mekkora büntetéssel sújtják, nem biztos, hogy ilyen udvariasan köszön el tőlünk.

Makón egy sikertelen kísérlet után a rendőrség ellátogatott Kiss Sándor bácsi házához, aki már jó néhány hasonló akció során lebukott, sőt naivul, az egyik tévériporternek is elmondta, kinek hány forintért szokott szállást adni. Hiszen ő nem csinál semmi rosszat – mondja –, csak szánalomból 50 forintért ágyat ad a szerencsétlen romániai rokonoknak, ismerősöknek, rászorulóknak. Különböző, szobáknak csúfolt helyiségekből 14 román állampolgár kerül elő.

– Büntettek eddig is, de én mindig fellebbeztem, hisz’ nem dolgoztatom őket, nem csinállok semmi rosszat – vé-

dekezik ártatlanul Sándor bácsi.

A Dobos József hadnagy által vezetett akció során 41 főt állítottak elő, ebből hatnak megvonták a tartózkodási engedélyt, a többi 24 óráig kiléptető bélyegzőt kapott.

A razzia mindenképpen sikeresen végződött, de vajon jogi vonatkozásban elmondható-e ugyanez. A jogszabály úgy rendelkezik, csak az lépheti át a magyar határt, akinek napi ezer forintja van. Akinek nem biztosították a létfeltételeit, aki az állomáson alszik, netán feketén munkát vállal, azt visszazsuppolják, hisz’ a legjobb jóindulattal sem foghatjuk rá, hogy turista. Ez eddig stimmel, mindannyian tudjuk, hogy ezek az emberek miért jönnek Magyarországra, és mit csinálnak itt. De vajon nem lehetne-e ezt a munkát valahogy puhábban, emberségesebben, nagyobb méltósággal elvégezni. Nyilván nem – mondják a beavatottak, és talán nekik is igazuk van.

A makói vasútállomás egyik tábláján ez olvasható: Kellemes utazást kívánunk. A közeli viszontlátásig, int vissza a határ felé tartó buszból a 41 román állampolgár.

T. T.